

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clarissimi Viri Henr. Zoesii Amersfortii, In Academia
Lovaniensi I. V. D. Et Antecessoris Commentarius In Jus
Canonicum Universum, Sive Ad Decretales Epistolas
Gregorii IX. P. M.**

Zoesius, Hendrik

Coloniae Agrippinae, 1691

Titulus XIII. De rebus Ecclesiæ alienandis, vel non.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62329](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62329)

Non etiam inter plures illud dividit, *c. Majorib. 8. sup. de prob.* nisi pluribus sufficiat alien-
dis, & rationabilis causa fuerit vacantis di-
visionem, in cuius defectum illa retractanda
foret, *d. c. 26.* Pacto nullo gravat, nec onus
imponit, nisi quod honestum sit, de quo in
c. Significatum 11. sup. d. t. de prob. Et hoc
ante collationem, vel simul cum illa, ne gra-
vando postea alicuius jus suum deminuat. Sic
nec in dissolutionem artis alieni, quo Ecclesia
gravata, fructus beneficii ad tempus, aut eo-
rum partem, reservat collator, *c. pen. inf. de
verb. signif.* Ante collationem tamen, pro-
pter gravamen, quod non recte ponitur in vi-
to, cui jam jus acquisitum, & sine ulla pactio-
ne cum eo, cui sit collatio, quia ea res saperet si-
moniacam gravitatem, ut habet *Pont. c. un.
in fine h. t. ubi Gl.* Ratio est, quod consensus
ejus, cui confertur beneficium, nihil possit
ad legitimam reservationem operari, ut non
possit non præsumi reservatio ista in iustitia
pactio. Vid. Suarez. *Tract. de Simonia c. 29.
num. 9. & 10. & c. 5. num. 18.*

Potest & Prælati ex communi consensu
beneficium extinguere, *c. cum accessissent. 8.
sup. de constit.* Ubi tamen requiritur causa &
confirmatio Sedis, ut insinuat iste textus, &
tradit *Gl. ibi V. confirmatum*, ne sibi causam
temere fingant. Quod ita accipit Abbas. *ibid.
num. 4. in medio*, si numerus præbendarum
per Pontificem sit confirmatus: quamvis etiam
velit ex causa superveniente posse deminui
præbendas per Episcopum & Capitulum, etiam
eo in casu, sine auctoritate Pontificis, ve-
luti si sint deminuti notabiliter fructus, argu-
mento sumpto ex eo; quod non obstant con-
firmatione numeri per Pontificem, possit ni-
hilominus augeri ex superexcrescentibus fru-
ctibus, ut decisum, *c. cum M. Ferrariensis 9.
sup. de constitut.*

Q. An in collatione recte addatur conditio
à conferente? Resp. Non aliam recte adjici,
quàm quæ tacite inest ipsi beneficio, veluti si
vacet; si sit iusta ætatis, cui confertur, ut
Ecclesie deserviat, Episcopo pareat; si sit cu-
ra animarum, conciones ad populum habeat,
confessiones excipiat; si aliud simul benefi-
cium habeat, illud dimittat. Nam hæc & si-
miles insunt, ut expresse nihil vitii inducant, &

nihilominus ad eas teneatur is, cui facta col-
latio, *l. Cornelius 69. D. de heredi. instir. l. 3.
C. d. fidei. Azor. Instir. moral. p. 2. lib. 6. c.
26. qu. 3. Garf. De benef. p. 8. c. 2. n. 4. & seqq.*

Q. II. An collator beneficium conferendo
alteri recte pensionem reservet? Resp. Non
esse dubium, reservationem hujusmodi pen-
sionis tempore collationis ex pacto esse in-
fectam labe simoniaca, per *d. c. un. in fine h. t.*
quod habet, circa talem conventionem inter-
cedere pravitate simoniacam, quandoqui-
dem pro spirituali obtinendo veniat quid tem-
porale dandum, annua scilicet pensio. Sine
pacto etiam pensio ista imposita nequit susti-
neri, ex eo quod non aliàs reservationes pen-
sionum sunt licitæ, quàm si fiant ad utilitatem
Ecclesie, quæ nulla subest in casu, quo illa
danda tertio. Vid. Suarez. *d. Tract. de Simonia
c. 24. num. 35. & seqq.*

TITULUS XIII.

De rebus Ecclesie alienandis,
vel non.

SUMMARIUM.

1. Alienatio rerum Ecclesie probata utroque iure.
2. Alienationis nomine quid veniat.
3. Pæna alienantium res Ecclesie.
4. Contra factum proprium qualiter quis veni-
re possit?
5. Pænas alienantium res Ecclesie an incurrat ad
longum tempus locans?
6. An & relicta Ecclesie hereditatem repudi-
ans?
7. An & repudians legatum Ecclesie relictum?
8. Pretium rei alienatæ cui cedat.
9. Prælati in sui præiudicium disponere potest,
non successoris.
10. Quæ res alienari prohibeantur.
11. Alienatio permittitur ex causa iusta.
12. Adhibita solemnitate, puta tractatu prævio,
& consensu Superioris.
13. Consensus hic præcedere debet.
14. Solemnitates an intervenisse præsumantur?
15. Solemnitas cum iusta causa concurrat necesse
est.
16. Ut & causa iusta cum solemnitate.

E c

17.

17. In foro interiori causa iusta sine alia solemnitate an liberet alienantem?
 18. Prælati an recte alienent, non obstante iuramento, quod non alienabit, inconsulto R. P.
 19. An sub auctione publica vendendares?
 20. Superioris auctoritas an consuetudine excludi possit?
 21. An prescriptione?
 22. Ecclesia, lesa ex causa alienationis quatenus restituenda.

HActenus de Clericorum officio, cujus nomine stipendia accipiunt ex rebus Ecclesie dominio addictis, quarum administratio est penes Prælatos, aut Clericos, citra alienationem; * quam jura passim prohibuerunt, non tantum Canonica (quibus præcipue statum hac in materia) etiam cum irritatione actus, *can. Abbatibus 41. can. Sine exceptione 52. & passim XII. q. 2. c. 5. 6. & fin. h. r. sed & civilia, l. Invenimus 14. Auth. Hoc ius cum seqq. C. De SS. Eccles. qua vim habent, quatenus jure Canonico confirmata & recepta; neque enim alias statuta laicorum super rebus Ecclesie quid possunt, uti dictum sup. De confir. nu. 30. & seqq. Ratio est, tum ne contingat Ecclesias bonis spoliatas deseri, dum non est, unde alantur Clerici divino ministerio addicti; tum quia non sunt domini, sed tantum administratores; & licet cum libera, non tamen ut perdant dispensando, aut alias temerè alienando, *Gl. fin. in c. cum nobis 19. sup. de elect. imò potius tutorum aut curatorum instar, qui res minorum curant, quorum jure gaudet Ecclesia, c. 1. sup. De in integrum restit.**

2. Alienationis verbum hic non tantum denotat actum, quo plenum dominium in alium transfertur, cujusmodi est venditio, donatio, permutatio, institutio, legatum verum & per quem dominium utile transit, ut feudum, emphyteusis, aut jus in rem quaritur, ut pignus, ejusve usus diminuitur, ut usufructus, *d. l. 14. locatio in longum tempus, Extravag. Ambrosiana h. r. in communibus & similes, c. Nulli 5. h. r. Ubi quod legitur, Alienationis nomine contineri Conditionem, erroneum est; nam conditionem esse alienationis genus est inaditum: uti etiam male legitur ab aliis *Conditio, aut Conductio*, neque enim omnis conductio prohibita, imò permixta; ut dice-*

tur infra, *t. De locato & cond. Apparet & transmissioem servorum Ecclesie utilium, alienationis nomine venire, c. 3. & 4. h. r. que tum permittitur, si manu mittens Ecclesie restituit servi valorem, ita tamen, ut manu mittens posteritate maneat sub Ecclesie patrocinio. Bene meritum servum manu mittens alienationem ejus non videtur teneri, per *can. Si no XII. q. 2. Idem obtinet aliis in rebus mobilibus, ut relicto tanto earum procedat alienationem. Si quis qualibet 56. XII. qu. 2.**

Si prælati, non obstante hac prohibitionem aliquam alienaverit, non tantum nullus est nullus, *c. 5. & 6. h. r. sed & excommunicacionem incurrit tam is, in quem alienata facta, quam alienans, nisi in continenti eum fructibus restituatur, d. c. 6. Præterea Pontificale aut Abbati dignitate fulgentes, propter alienationem, ingressu Ecclesie interdicuntur, & si in interdicto per sex menses perseveraverint animo indurato, suspenduntur a administratione Ecclesie. Inferiores Prælati, Rectores, & administratores Ecclesiarum beneficiorum, quorum bona alienant, curant hos ipso privati, ut tanquam vacantia possit aliis conferri liberè, *d. Extravag. Ambrosiana h. r. Rebus alienatis nihilominus recuperandis ad Ecclesiam, cui libet concessa licentia reponendi, quod omnium interfit res Ecclesie esse salvas d. c. 6. in fine Vid. Suarez De leg. lib. 5. c. 7. n. 14. Sanch. in Decal. lib. 2. c. 24. n. 12.**

Unde quaritur, An ergo liceat curiam contra suum factum venire? Resp. Vulgare quidem esse Reg. Neminem contra factum proprium audiri? licet non jure perdat, *l. post mortem D. de adoptionib. Sed ea admittit limitationem, si nomine proprio velit contravenire, & suo commodo, non etiam si nomine tertii, cujus res alienavit, jure impedito & alienationem irritante. Sic & patet temerè alienatas res peculii adventitii liberacionum suorum revocat, ut multis tradit. Pinel. l. 1. p. 3. n. 73. C. De bonis mater. & maritus alienatas temerè res dotales etiam stante matrimonio revocat, ut tradit Gomez ad l. 50. Taurinensis 63. & Barbosa ad l. 1. p. 5. n. 15. D. Soluto marito. Nihil obstante juramento, quod improbat *c. Intellecto 33. sup. de jurajur. Et esse hujusmodi revocationem decentem probat Noyes, Titul.**

Tract. De alienat. rerum Eccles. num. 23. ex D. August. can. Magna sapientia est revocare hominem quod male locutus est, XII. qu. 4.

Q. II. An supradictas pœnas incurrat ad longum tempus locans? R. Esse quidem prohibitionem locationem ad longum tempus, d. *Extravag. Ambitiosa*, ubi ejus factæ prohibitioni subjunguntur dictæ pœnæ, ut secundum strictam normam videantur & locantes ad longum tempus us pœnis subici. Verum, cum d. *Extravag.* contineat pœnam, eamque specialiter inferat iis, qui alienant; proprie autem non dicantur alienare, qui elocant ad longum tempus, sed improprie: posset videri, locantes non teneri istâ pœnâ, cum non soleat pœna ex impropria acceptatione verbi extendi. Quo facit, quod tradit Covarr. 2. *Var. Resol. c. 16. num. 2.* Prælatum, qui juravit non alienare, non incutere perjurium, si ad longum tempus elocet. Quæ sententia est æquior, non obstante quod d. *Extravag.* post enumeratas alienationis species, subjunguntur pœnæ, quia tæntum concernunt eas, per quas fit proprie alienatio, in detrimentum Ecclesiæ. Alias etiam locatio facta ad quatuor annos, easdem induceret pœnas, quod absurdum. Quod si tamen fuerit facta ad tantum tempus, quod tendit ad alienationem, dici poterit dictis pœnis eam facientes subici ut si fiat ad centum annos, secundum Abbatem in *d. c. Intellecto 33. num. 10.* Quod tempus videtur concedere aliquod dominium, non etiam longum tantum, id est decem annorum ut probatum *D. Locati conditi num. 14.*

Q. III. An Prælati prædictas pœnas incurrat, relictam Ecclesiæ suæ hereditatem sine causa repudians? Resp. Non videri propterea quod jus tantum requiratur causam & solemnitatem, de qua mox, in casum alienationis, repudiare autem non sit alienare, sed potius non acquirere. Neque enim hereditas ante aditionem potest dici alicujus, cum demum aditione acquiratur, *ut. D. de acquir. hered. c. de iure delib.* Facit eod. text. expressus in *l. Si sponsus 5. circa fin. D. de donat. inter vir. c. ux. in l. Quod autem 6. in princ. §. 2. D. Quæ in fraud. credit.* qui dicit, non deminuerit eum patrimonium, qui non acquirat, quod acquirere potuit. Vid. Sanchez de *matrim. lib. 6. Disp. 4. num. 11.*

Q. IV. Quid in repudiatione legati? Resp. Majus hæc esse dubium, ex eo, quod res legata sit in bonis legatarii continuo à morte testatoris, tunc enim dies cedit, & est actio in rem legatario, §. 1. *Instit. de legat. c. passim D. Quando dies leg. cedat.* Auger dubitandi causam text. in *l. Magis puto 5. §. fundum De reb. eor. qui sub tut.* ubi pupillus legatum fundum repudians dicitur alienare: per quem textum Valq. *De success. tomo 1. §. 27. n. 23.* tenet Prælatum repudiantem legatum incidere in dictas pœnas, quod tenet Pinel. in *l. 1. p. 3. n. 30. C. De bonis mater. & sequitur, ut probabilis, Azor. Instit. Moral. p. 2. lib. 9. c. 1. qu. 12.* Verum contra dicendum est, per text. *d. l. quod autem §. sed & illud*, ubi expresse dicitur, debitor rem repudiantem legatum non censeri alienare in fraudem creditorum. Non obstante, quod legatarius habeatur dominus continuo à morte testatoris; nam hoc civiliter tantum, non etiam naturaliter, ut necdum rem plenè habeat, atque adeo non dicatur alienare repudians; est enim repudiatio ejus, quod necdum acquisitum, *l. 1. §. decretalis De success. edito.* Nihil facit *d. §. fundum*, nam loquitur in casu, quo non tantum bona non alienanda, sed nec quidem lucra omittenda. Abbas in *c. Tota 8. num. 9. sup. De his qua sunt à Pralat. Ferd. de Senis Conf. 9. Gomez 2. Variar. Resol. c. 14. num. 14. Sanchez. d. disp. 4. num. 12.* Hic tantum agimus de inducenda pœna, propter omissa lucra, quam dicimus ideo non extendi ad omittentes, quod tantum sit imposta alienantibus. Ut cum sit strictè accipienda, non debeat extendi ad eos, qui proprie non alienant. Quamvis non negandum, Prælatum sine causa & temerè repudiando legatum aut fideicommissum Ecclesiæ relictum, damnnum Ecclesiæ dare, & datum ex propriis bonis refarcire teneri, cum ex officio, & consequenter lege justitiæ, teneatur bene administrare; bona autem administrationi adversetur ista repudiatio. Probatur *can. quicumque XII. q. 4.* ubi etiam ob neglectum datum damnnum refarciendum Ecclesiæ, per eum, qui causavit: & per text. in *l. Quidquid C. Arbit. tut.* ubi tutor refarcit id, quod, cum potuit, non acquisivit pupillo: est autem Prælati instar tutoris, aut curatoris. Potest & Ecclesia petere restitu-

tionem in integrum, cum etiam ad lucrū omifsum restitatur, secundum *Gl. ad c. 3. V. restitui- mus* & ibi Abbas n. 15. *sup. de restit. in integ.*

8 Non tenet itaque alienatio rei Ecclesiasticæ, Canonice, ut dictum, eam irritante. Ut res maneat in dominio Ecclesiæ, vindicanda ab ejus Oeconomo, cum fructibus & accessionibus medii temporis, *l. jubemus 14. §. sanè C. de sacros. Eccles.* salva pretii refusione emptori, quæ incumbit alienanti, *c. ad audientiam 9. h. t.* si bonæ fidei emptor fuerit, alias Ecclesiæ applicandum, *Gl. in d. c. 9. per d. §. sanè & Novell. 7. §. quia verò. * Prælati* quini in suæ mensæ, suumque præjudicium disponere possit, non est dubitandum, cum cuilibet sit liberum, sibi præjudicare. Cujus dispositio successori minimè oberit, cū res inter alios acta aliis non præjudicet, nec factum unus alterum obliget, nisi hæredem: non est autem hæres Prælati defuncti successor, cum jure novo succedat, non etiam defuncti. Unde est, quod de jure scripto non teneatur stare locationi rerum factæ per prædecesorem; ut dicitur *inf. tit. de locat. & conduct.*

10 Dicta de alienatione prohibita accipienda tantum de rebus immobilibus, & mobilibus pretiosis, ex quibus loca pia reguntur atque illustrantur; & eorum Ministri alimoniam vindicant. *d. Extravag. Ambitiosa h. t.* Nares mobiles non pretiosæ, quæ servando servari non possunt, quin licite alienentur, est extra controversiam *l. Lex qua 22. c. l. Tutores C. de præditiis minor.* De annuis redditibus, cum inter immobilia censeantur à jure, *Clem. Exivi §. cumque annui De P. S.* idem judicandum, quod de aliis immobilibus: uti & de actionibus ac juribus circa res immobiles, quod earum jure censeantur. Sic & actio siue jus ad rem mobilem habetur loco mobilis, neque prohibitioni alienationis, de qua hic, est obnoxium. Abbas in *c. Nulli §. num. 9. h. t. Gall. 2. observ. 11. n. 10.* Nisi tale sit, quod servando servari possit, quale est, quod utilitatem adfert Ecclesiæ, ut indicat Navarr. *tom. 1. De alienat. rer. Eccles. n. 4.* Cujus ordinis rectè quis dixerit esse redditus annuos personales, qui aliquibus in locis inter res mobiles numerantur, & cedunt supersititi conjugii, secundum statuta, quæ mobilia supersititi concedunt: ut, cum fructum, Ecclesiæ adferant, servandoque servari possint, dicendi sunt contineri prohibi-

tionem, de qua hic. Videntur & inter res mobiles pretiosas mancipia, Ecclesiæ utilia, collatæ, *c. 3. & 4. h. t.* quorum alienatio prohibita, nisi sint fugitiva, aut subitis manuum mutatio causa, relicto tamen tanto Ecclesiæ: non commutatio cum alio mancipio, nisi libertatis causa, *c. 3. & 4. inf. De rer. permutat. Hinc, ut Ecclesiæ super rebus suis magis foret curam, exigi solet à Prælatiis juramentum de non alienandis rebus Ecclesiæ, *c. VI super 8. h. t. & c. 2. inf. de feudis.**

Cæterum ne contingat, quæ sunt in ventura commodū, verti in dispendium, & alienationem inhibitionem gravem esse Ecclesiæ, Cæteras eam limitantur, ut non proceat, si iusta causa alienationem postulet. Quam Primo pro necessitate, ut quia Ecclesiæ ere alieno gratia non potest aliter exonerari, *can. ea enim jus X. q. 2.* vel quia captivi aliunde redimantur, aut pauperibus alimenta præstentur. Sicut enim animæ hominum pretiosiores sunt & argento, ut earum servandam rationem quævis aurea argenteave ornamenta licet distrahantur, *can. Sacrorum 15. & can. aurum 10. q. 2.* Secundò, iustam causam alienandi pro utilitate; ut si res sit sterilis, aut minus utilis pro ea distracta habeatur alia Ecclesiæ magis utilis, *can. sine excep. 52 XII. q. 5.* Nil enim hoc piaculi, distractis min⁹ utilibus, utilia reponantur.

Ubi non est satis, causa suadeat alienationem, sed & solemnitas accedat necessitate, quæ consistit in tractatu habito cum Capitulo, an expediat alienatio, aut iis quos res concernit, convocatis, quorum major & sanctorum pars consentiat simul & subscribat, *d. can. jure exceptione*: ubi forma præscribitur, quam licet in parte sequimur, non etiam formam præscriptam *Auth. Hoc jus porro scriptum C. De SS. Eccles.* etiam si sit relaxata in Decretum, quia non omnia ibi contenta habeat auctoritatem Canonis, ut diximus supra in Proemio & tractu Novarr. in *Tract. de alienat. rer. Eccles. num. 4. Azor. p. 2. lib. 9. c. 1. qu. 4.* Præterea requiritur accedat Superioris auctoritas, ejus scilicet cui Ecclesiæ, cujus res alienata, subest, quæ in Monasteriis exemptis est ipse S. Pontifex, vel saltem superior generalis Ordinis, habens quasi Episcopalem jurisdictionem, *Gl. in Clem. 1. V. propriè h. t.* In non exemptis consentit Episcopus.

Episcopi requiruntur, etiam in Cathedralibus, aliisque inferioribus, *can. Abbatib. xii. q. 2.* ne quid temere Rectoribus Ecclesiarum fiat. Videtur autem secundum *d. extravag. Ambitiosa*, non sufficere Episcopi consensus, aut alterius superioris, sed requiri ipsius Pont. cujus expressè iste locus meminit, cujusque adhibere consensus est tuncissimum. Quòd facit, quod Prælati hodie debent jurare, se non alienaturos quidquam rerum Ecclesie, inconsulto Rom. Pontifice, uti dictum paulo ante.

13 Quesitum hic, An consensus Superioris præcedere debeat? R. Omnino debere, nec subsequenter subsistere; ob id, quod requiratur per modum solemnitatis, & sit pro forma, secundum ea, quæ traduntur *Instit. De auctoritat. tur.* Et quamvis quidam consensu legitimo subsequenti præmissa cognitione, veliunt actum confirmari, hoc tamen non alias procedere potest, quam ex partium consensu: nam omisso cum ponat actum nullum, ille ratificari non potest, nisi ex mutuo partium consensu, ne alteri jus suum invito auferatur, aut invitum obligetur. Abbas in *c. Nulli nu. 5. in fine h. t. Wamf. conf. 287. nu. 3. & seqq.*

14 Q. II. An præsumantur solemnitates requisitæ intervenisse? R. Præsumi quidem facile in iis, quæ juris prohibitionem non habent, solemnitas intervenisse, quando nimirum ex vi & proprietate verborum solemnitas significatur, ea continetur, ut in *l. Sciendum 30. D. De verb. oblig. & s. si scriptum Instit. De inutil. stipulat.* etiam in aliis actibus, qui concepti talibus verbis, quæ non includunt eam vim, præcipue in prohibitis, ut in casu præsentis, sive ut ait Bart. Garf. & alii in *d. l. Sciendum*, solemnitas præsumitur, quæ est intrinseca, non etiam quæ est extrinseca, cum sine illa actus subsistere nequeat, ut ideo præsumatur intervenisse, sine hac autem subsistat. Ut non sit ratio, quare præsumatur, nisi instrumentum antiquitate temporis juvetur, Felin in *c. Sicut nu. 29. sup. De sent. & rejuat. Ayno Cravetta De antiq. temp. p. 3. Cavalcan. Decis. 48. nu. 28. p. 1.*

15 Q. III. An necesse sit, concurrat solemnitas cum justa causa? R. certum esse, citra causam necessitatis aut utilitatis alienatio-

nem nullius fore momenti, etiam in foro interiori. Ut nihil faciat decretum, vel Superioris approbatio, quia illa tantum requiruntur, ut provideatur Ecclesie utilitati, & res ejus non facile alienentur. Facit, quòd Canones duo copulativè requirant, ut non sufficiat alterutrum solum, ne videantur frustra duo requisisse, neve hoc commentò ex privato admittentium iudicio in damnum incidat Ecclesia, & invita cogatur rem alienare, contra *l. Invitum C. De contrah. empt.* Quo modo in *d. Extravag. Ambitiosa*, alienatio contra formam ibi præscriptam facta declaratur nulla, Abbas in *c. ad nostram. 11. n. 8. h. t.*

16 Ex eadem ratione nullius erit momenti alienatio ex justa quidem causa, sed sine decreto, & approbatione Superioris facta, saltem in foro exteriori, quia deest forma requisita, quæ dat esse rei. Duaren. *De transact. c. 3. Sarmient. de redditib. Eccles. p. 1. c. 2. Vid. Wamf. d. conf. 287. & Conf. 288.*

17 Q. IV. An in foro interiori talem liberet justa causa? Hoc videri, si verè causa justa subsit, cessetque omnis fraus & dolus, & consenserint illi, quorum res agitur; tunc enim adfuit illa, quæ requirit jus naturale, quo sufficit justa causa, & consensus eorum, quos res tangit, ut non peccet alienans, nec is, in quem alienatio facta est, secundum Navarr. in *tract. d. alienat. ver. Eccl. n. 16. vers. Ex quibus.*

18 Q. V. An Prælati, qui juravit non alienare, inconsulto Rom. Pontifice, rectè alienet, occurrente causa, & servata forma? R. Hoc quidem videri posse; Primò per *c. 2. inf. De feud.* ubi, non obstante juramento de non infeudando de novo, inconsulto R. Pont. rectè tamen in feudum dat rem infeudari solitam. Secundò per *c. Ut super 8. h. t.* ubi similiter, non obstante juramento, possessiones minus utiles alienantur à Prælato, sive etiam commutantur pro utilibus, habito consilio & ad sensu sanioris partis. Denique accipiendum tale juramentum de illa alienatione, non etiam de licita, ne inventa in compendium operentur ejus dispendium. Dicendum tamen, non tantum esse perjurum talem Prælatum, ex eo, quòd juramentum hoc, cum sit licitum, sit & servandum, secundum dicta *sup. De jurejur. sed & incurrere poenas, d. Extravag.*

19 *Aring.* Ambitiosa contentas: imò & non valere alienationem, saltem juxta jus novum, per *d. Extravag.* introductum, quâ abique consensu Pont. alienatio facta irritatur indistincte. Ita Joan. Andr. *c. ult. h. e. Abbas ibid. num. 7.* Azor. *p. 2. lib. 9. c. 1. g. 9.* Ut non obstant duo priora argumenta in contrarium allegata, & si qua iis similia, nisi dicamus ea continere alienationes jure permissas quas non irritat *d. Extravag.* ut dicemus *inf. Tit. 18. l. 20. Navarr.* *De alienat. rer. Eccles. num. 11. & 14.* Non obstat etiam tertium; quia jura indistincte prohibent alienationem factam non consensu Pont. aut non servatis ibi requisitis solemnibus. Non facit tamen juramentum Prælati, quin possit alienare res modicas, secundum *can. Terrulas xii. q. 2.* in quibus non est detrimentum Ecclesie considerabile. Facit & magna necessitas (quæ non patitur Pontificem consuli) alienationem esse extra noxam. Abbas in *c. sin. num. 8. inf. tit. 48. De Eccles. adific. can. Azor. d. c. 1. qu. 13.*

19 *Q. VI.* An requiratur ad valorem alienationis, res vendatur publica auctione? R. Non esse necesse, quòd nullibi id ipsam requiratur per Canones, secundum *Rebuff.* *De alienat. rerum Eccl. num. 20.* cum passim requiratur tantum causa & solemnitas. Et licet jure civili hoc sit requisitum, per *Aurb. Hoc jus C. De SS. Eccles.* non tamen ea Auth. ligat, quamvis relata è Gratiano in Decretum, quia illi non fuit potestas attribuendi vim Canonis ut dictum paulò superius.

20 *Q. VII.* An consuetudo possit facere, ne requiratur Superioris auctoritas? Non videri quòd ea contineat gravamen Ecclesiarum, quas contingeret in damnum grave incidere ex commento necessitatis, vel utilitatis, privato ipsorum administrantium judicio, ut talis consuetudo rectè sit reprobata, *c. 1. sup. De consuet.* & quidem expresse in hac re, *c. sin. eod. in 6.* ut non possit introduci. Abbas in *c. Nulli hoc tit.*

21 *Q. VIII.* An præscriptio salvet omniam solemnitatem? R. Non aliam salvare, quam quæ nixa bona fide, & est xl. annorum, cum mala fides nullo unquam tempore purgerur, & rebus Ecclesie non præscribat nisi tempore xl. annorum: hoc enim solum currere contra Ecclesiam rescriptum *c. De quart. sup. De*

prescript. ejusque cursum non ante inchoatam morte Prælato, qui alienavit, *can. Inscr. datus xvi. q. 3.* ex ratione ibi sub iudicio quod initium alienationis non exoptat ab origine æquiritatis, hoc est à bona fide. Quæritur etiam facit, ut non currat, donec evitetur, in quem alienatio facta; cum & hic coartationis prohibitionem comparans rem, non possit dici esse bonæ fidei, *l. 7. C. De agr. & censu lib. 11.* ut ejus præscriptum non sit bonum, quia ita non currat præscriptio, nisi eo demum motivo. *Wamel. Conf. 200. n. 4.* Loquitur autem textus iste de Prælato male alienante, non si bene alienaret, continud ab alienatione facta, etiam ipso vivo, præscriptio inchoat. *Guido Papa Decif. 150.* Vid. *Navarr. Conf. hoc tit.*

Q. IX. Quid si alienatio jure indistincta, facta tamen sit Ecclesie? R. Restitutio ei salvam esse, cum gaudeat jure minoris, quæ intra quadriennium est petenda, ut traditur *sup. De restit. in integrum.* Nisi hæc coartationis substitutionem, *c. pen. hoc s. c. 1. De restit. in integr. in 6.* citra injuriam ejus, contraque conceditur, cui pretium suum est salvum. In hæc sione ultra dimidium salva est restitutio. *l. 2. C. De rescind. vend.* ut dicitur infra *Tit. 17. De locatione rerum Ecclesie ultra annuum, quam etiam prohibet d. Extravag. de ambitiosa, commodius ageretur infra Tit. 18.*

TITULUS XIV.

De precariis.

SUMMARIUM.

1. Precaria sive Precaria quid?
2. Singularia in hoc contractu.
3. Precarium quid?

DE alienatione rerum Ecclesie prohibetur in genere est actum. Ad species hæc adducitur, & primò de Precariis & Precariis proponitur. Uterque contractus liberalis, quamdam speciem continet, & contractus acm usus rei: ut in rebus Ecclesie regulatur